

7- Mesela, dildeki kuvve-i zaikayı, Fâtır-ı Hakîm'ine satmazsan belki nefis hesabına...

Mesela, dildeki kuvve-i zaikayı, Fâtır-ı Hakîm'ine satmazsan belki nefis hesabına, mide namına çalıştırsan o vakit midenin tavlasına ve fabrikasına bir kapıcı derekesine iner, sukut eder. Eğer Rezzak-ı Kerîm'e satsan o zaman dildeki kuvve-i zaika, rahmet-i İlahiye hazinelerinin bir nâzır-ı mahiri ve kudret-i Samedaniye matbahlarının bir müfettiş-i şâkiri rütbesine çıkar.

Meselâ: Dil ve onda bulunan kuvve-i zâika...

Dil, sadece konuşan bir et parçası değildir; tattığı her şeyle kalbe yol açan ince bir terazidir. Eğer dildeki bu tat alma kuvvesini **Fâtır-ı Hakîm'ine satmaz**, nefsin hesabına ve yalnızca midenin namına çalıştırsan; o zaman dil, yüksek bir vazifeden düşer. Hayatın hedefi tabağa iner, lezzet gaye olur. Dil, midenin tavlasında duran bir **kapıcı** derekesine iner; “gir-çıkır, ye-yut”tan başka vazifesi kalmaz. Tat, şükre değil hırsa hizmet eder; lezzet arttıkça kalp fakirleşir.

Fakat ey nefis! O dili **Rezzâk-ı Kerîm'e satarsan**, iş tamamen değişir. O zaman dildeki kuvve-i zâika, rahmet-i İlâhiyenin **hazinelerini teftiş eden mahir bir nâzır** olur. Her lokmada “ne yiyorum”dan önce “kim veriyor?” suali uyanır. Tat, şükre dönüşür; lezzet nimetin kendisinden daha kıymetli bir mânâ taşır. Dil, kudret-i Samedâniyenin **mutfağında dolaşan bir müfettiş-i şâkir** gibi olur; tattığı her nimette sanatı görür, rahmeti tanır, ihsanı ilan eder.

Aynı dil... Biri onu hayvanî bir kapıcılığa indirir, diğeri onu rahmet hazinelerinin nâzırı yapar. Dilin kıymeti tattığında değil; **kime satıldığına göre** belli olur.

Bu cümlede Üstad, **dilin Allah'a satılmasıyla kazandığı iki yüksek vazifeyi** söylüyor. İkisi birbirine yakın ama **ayrı ayrı derinlikler** taşıyor.

1. Rahmet-i İlâhiyye hazinelerinin bir nâzır-ı mahiri olmak

“Nâzır” kelimesi burada basit bir seyirci değildir. O, **emaneti tanıyan**, kıymetini bilen, hazineyi yağmalamayan; bilakis **koruyan, rapor eden ve takdir eden** kimsedir. “Mahîr” ise bu işi bilinçle, ustalıklı, gaflete düşmeden yapan demektir.

Yani dil, Rezzâk-ı Kerîm'e satıldığında şunu yapar: Bir lokmayı ağza aldığında sadece "güzel" demez. O lokmanın arkasındaki şefkati fark eder. Kime göre ayarlandığını görür. Vücuda nasıl tam uygun yaratıldığını anlar.

Bir meyvede sadece tat yoktur artık. Bir anne merhameti gibi ayarlanmış bir **ikram** vardır. Hastaya ayrı, çocuğa ayrı, ihtiyara ayrı... Dil bunu fark ettiğinde, rahmetin **ince ölçüsünü** keşfeder.

İşte bu noktada dil, midenin hizmetkârı olmaktan çıkar; **rahmet hazinesinin başında duran bir emanetçi** olur. Lezzeti tüketmez; **emanet olarak tadar**. Yiyip geçmez; **şükürle mühürler**.

Kısacası: Rahmet-i İlâhiyye hazinelerinin nâzırı olmak, nimeti yemek değil; **nimetin içindeki şefkati okumaktır**. Lezzeti mideye değil, **kalbe taşımaktır**.

2. Kudret-i Samedâniye matbahlarının bir müfettiş-i şâkiri olmak

"Matbah", mutfak demektir; ama burada kasıt, **kâinat mutfağıdır. Bağlar ve bahçeler** birer matbahtır.

Aynı toprak, aynı su... Ama üzüm başka, elma başka, nar başka. Tatları ayrı, renkleri ayrı, faydaları ayrı. Kör tabiat aynı hammaddeden bu çeşitliliği çıkaramaz. Burada **kudret çalışır**, hikmet pişirir.

Ağaçlar birer mutfaktır.

Topraktan alır, sana meyve verir. Çamurdan şeker, sudan koku çıkarır. Dalın elinde ne kaşık var ne bıçak; ama meyve tam kararında pişmiştir. Bu, **kudret mutfağıdır**.

Denizler birer matbahtır.

Tuzlu sudan sayısız balık türü çıkar. Etləri ayrı tatta, rızıkları ayrı ayarda. Milyonlarca canlının sofrası, tek bir su kütesinden hazırlanır. Bu kadar ikram, **Rezzâk ismini** bağırır.

İnekler birer matbahtır.

Kan ile fişkı arasından tertemiz süt çıkar. Ne rengi karışır ne kokusu bozulur. Bebek için şefkat, yetişkin için kuvvet olur. Kim ayırdı, kim süzdü? İşte **Kudret-i Samedâniyenin mutfağı**.

Arılar birer matbahtır.

Zehrin olduğu karnında bal pişirilir. Hem şifa, hem gıda, hem lezzet. Arının karnında kimyager yoktur; ama sonuç **mucizedir**. Bu da kudretin aşçılığıdır.

İşte **dil**, bu matbahları gezen bir **müfettiş-i şâkir** olur. Her lokmada şunu tespit eder: "Bu tat, kör sebeplerin işi değil." Ve her tespiti **şükürle rapor eder**.

Demek "matbah" **bağlar, bahçeler, ağaçlar, denizler, hayvanlardır**.

Ve onları işleten tek aşçı vardır: **Cenâb-ı Hak**.

Dil bu mertebede artık sadece tat almaz; **hayretle denetler**. şunu fark eder: “Aynı elementlerden bu kadar farklı lezzetleri çıkararak bir kudret var.” İşte “müfettiş-i şâkir” burada devreye girer. Dil, bu ilâhî mutfağı dolaşır gibi her lokmada nimeti ve rahmeti tasdik eder ve **şükürle rapor yazar**. şükür burada söz değil; **tatla yapılan bir secde** hâline gelir.